

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie II./2016
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 2/2012
populárny názov	Kreovanie a kompetencie súdnej rady
sudca spravodajca	Milan Ľalík
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.11.2015
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 4 písm. a Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 5 písm. d Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 1 písm. a Ústava Slovenskej republiky čl. 141a ods. 4 písm. b Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 141 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 141 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 25 Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (uverejnený v zbierke vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 120/1976 Zb.) čl. 25 ods. b Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 144 ods. 1
analytická právna veta	Súdna rada Slovenskej republiky je osobitný nezávislý ústavný orgán súdnej moci garantujúci predovšetkým nezávislé postavenie súdnej moci a sudcovskú legitimitu, zodpovedajúci za chod súdnictva, správu súdnej moci a súdnictva, ako aj transparentnosť súdnictva, a tak by mal byť plnohodnotným partnerom moci zákonodarnej a výkonnej. Nemožnosť kreovania súdnej rady ako ústavného orgánu súdnej moci v súlade s predstavami ústavodarcu, spôsobená existenciou iba ôsmich jednomandátových volebných obvodov na obsadenie deviatich miest členov súdnej rady volených sudcami z ich radov, spôsobuje nesúlad napadnutej úpravy s ústavou.
skutkový stav a základné	Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol doručený

<p>fakty</p>	<p>návrh skupiny 40 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“) na začatie konania o súlade:</p> <ul style="list-style-type: none"> - článku II bodu 1 zákona č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 467/2011 Z. z.“), s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a 2, čl. 141a ods. 5 písm. c) a d), - článku II bodov 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 a 28 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1, 3 a 4, čl. 30 ods. 1, 3 a 4, čl. 141 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy, čl. 25 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) a čl. 6 ods. 1 dohovoru, - článku III bodov 2 a 5 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1, 3 a 4, čl. 30 ods. 1, 3 a 4, čl. 141 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy, čl. 25 písm. b) medzinárodného paktu a čl. 6 ods. 1 dohovoru, - článku III bodu 9 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 5 písm. c) a d) ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. <p>Návrh bol prijatý na ďalšie konanie v celom rozsahu a súčasne bolo rozhodnuté o pozastavení účinnosti čl. II bodov 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 a 28 zákona č. 467/2011 Z. z., ako aj čl. III bodov 2 a 5 zákona č. 467/2011 Z. z.</p> <p>1. Namietaný nesúlad čl. II bodu 1 zákona č. 467/2011 Z. z. s označenými článkami ústavy a dohovoru navrhovatelia odôvodnili tým, že prijatím napádaného ustanovenia zákonodarca prekročil ústavou dané hranice trojdelenia štátnej moci na moc zákonodarnú, výkonnú a súdnu, keď podľa ich názoru celkom neoprávnene odňal Súdnej rade Slovenskej republiky (ďalej aj „súdna rada“) ústavou jej garantované a zverené kompetencie (i) schvaľovať zásady výberového konania na obsadenie voľného miesta sudcu, funkčného postupu sudcov na súd vyššieho stupňa a na ustanovenie do vyššej sudcovskej funkcie, (ii) schvaľovať zásady hodnotenia sudcov a (iii) schvaľovať zásady výberových konaní na funkcie predsedov a podpredsedov všeobecných súdov, čím podľa navrhovateľov zákonodarca v konečnom dôsledku zasiahol do nezávislosti a nestrannosti súdnej moci, ktorej strážcom a garantom by mala byť práve súdna rada.</p> <p>2. Namietaný nesúlad čl. II bodov 6 – 25 a bodu 28 zákona č. 467/2011 Z. z., ktorými boli v zákone o súdnej rade upravené zásady volieb členov súdnej rady volených zástupcami sudcov, s označenými článkami ústavy, dohovoru a medzinárodného paktu navrhovatelia odôvodnili v prvom rade tým, že zavedenie jednomandátových volebných obvodov v sídlach krajských súdov (t. j. 8 volebných obvodov) pre voľby ôsmich (teraz 9, pozn.) členov súdnej rady sú netransparentné z hľadiska uplatnenia aktívneho volebného práva (práva voliť), ako aj z hľadiska pasívneho volebného práva (práva byť volený).</p> <p>3. Pokiaľ ide o namietaný nesúlad čl. III bodov 2 a 5 zákona č. 467/2011 Z. z., ktorými bol novelizovaný zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), s označenými článkami ústavy, dohovoru a medzinárodného paktu, navrhovatelia svoj návrh odôvodnili tým, že zákonodarca proti vôli, resp. v rozpore s vôľou ústavodarcu zaviedol pravidlo o nezlučiteľnosti funkcie predsedu a podpredsedu súdu s funkciou člena súdnej rady.</p> <p>4. Napokon namietaný nesúlad čl. III bodu 9 zákona č. 467/2011 Z. z., ktorým zákonodarca zveril Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) kompetenciu všeobecne záväzným právnym predpisom určiť náležitosti výberového konania na post predsedu súdu, s označenými článkami ústavy a dohovoru navrhovatelia odôvodnili nezákonným zásahom do ústavou súdnej rade zverenej kompetencie určovať zásady personálneho zabezpečenia výkonu súdnej moci. Podľa navrhovateľov sa uvedenou právnou úpravou vytvoril priestor, aby výkonná moc (reprezentovaná ministerstvom) zasiahla do nezávislosti a nestrannosti súdnictva, ktorého garantom je práve súdna rada.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavnoprávne postavenie Súdnej rady Slovenskej republiky</p> <p>Z rôznych medzinárodných a európskych odporúčaní vyplýva, že existuje iba jeden vhodný typ (samo)správy súdnictva, a to súdna rada alebo Najvyššia rada</p>

súdnicstva. Ide o inštitúciu čiastočne volenú, čiastočne menovanú, v ktorej by mali mať sudcovia väčšinu členov. Táto inštitúcia by mala v záujme skvalitnenia a transparentnosti rozhodovania súdov a ochrany ich nezávislosti prevziať kľúčové právomoci správy súdnicstva ako napr. výber a vzdelávanie sudcov, ich disciplinárny postih, rozhodovanie o ďalších personálnych otázkach justície vrátane výberu predsedov súdov, vybavovanie sťažností na postup súdov, podstatný vplyv pri rozhodovaní o rozpočte justície, pri príprave legislatívy, ktorá sa jej dotýka, dbať o etickú úroveň a nezávislosť sudcov a pod. Tento model súdnej rady, je skôr iba európskym normatívnym prototypom, pretože rôznorodosť, čo sa týka správy súdnicstva, zostáva charakteristickým znakom súčasnej Európy. K zriadeniu Súdnej rady Slovenskej republiky došlo v období pred pristúpením k Európskej únii, pretože táto požiadavka bola zahrnutá medzi predvstupové požiadavky pre prijatie Slovenskej republiky do Európskej únie. Súdna rada tak bola zriadená s účinnosťou od 1. júla 2001 ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Z dôvodovej správy možno vyvodit', že základný zámer zriadenia súdnej rady spočíval v posilnení inštitucionálnej nezávislosti súdnej moci od výkonnej moci, ako aj od moci zákonodarnej. Je pritom zrejmé, že táto záruka nezávislosti sa vzťahuje aj na jej jednotlivých členov, ktorými je tvorená, keďže nie je objektívne možné zabezpečiť nezávislé postavenie súdnej rady ako celku bez toho, aby aj jej jednotlivým členom bolo taktiež zabezpečené nezávislé postavenie.

Pri zohľadnení všetkých uvedených skutočností možno pristúpiť aj k vymedzeniu postavenia súdnej rady v ústavnom poriadku Slovenskej republiky, pričom jej základné charakteristiky nasvedčujú tomu, že ide o súdnu radu hybridného typu. Vyplýva to už zo samotného ústavného zakotvenia jej postavenia a tiež aj z rozdelenia právomoci orgánov verejnej moci pri ustanovení jej členov. Súdna rada v pomeroch Slovenskej republiky priamo v texte ústavy nemá obmedzenia týkajúce sa vyváženeosti členov súdnej rady z hľadiska pomeru sudcov a zástupcov iných profesií, pričom podmienkami pre členstvo v súdnej rade (okrem sudcov) je bezúhonnosť, vysokoškolské právnické vzdelanie a najmenej 15 rokov odbornej praxe. Vyváženosť členstva v súdnej rade môže byť za určitých okolností problematická, a to v prípade, ak okrem sudcov aj ostatné štátne orgány do súdnej rady menujú či volia sudcov. Pri prevahe sudcov v súdnej rade totiž súdna rada môže (ale nemusí) podliehať nebezpečenstvu „súdneho korporativizmu“.

Doterajšia judikatúra ústavného súdu súdnu radu ústavnoprávne charakterizovala ako osobitný *sui generis* samosprávny ústavný orgán súdnej moci, ktorý je najvyšším orgánom súdnej moci, pričom jedným z jeho základných inštitucionálnych prvkov je nezávislosť, predovšetkým:

- zabezpečuje nezávislé postavenie súdnej moci vo vzťahu k iným orgánom štátu, resp. jej pôsobnosť slúži na vytvorenie mechanizmu zaručujúceho nezávislosť súdnej moci od moci výkonnej, resp. je „garantom“ nezávislosti súdnicstva a jeho oddelenia od ostatných orgánov štátu
- zodpovedá za chod súdnicstva
- zabezpečuje sudcovskú legitimitu
- vykonáva správu súdnej moci, t. j. rozhoduje alebo spolurozhoduje alebo sa vyjadruje k otázkam ekonomického, finančného, organizačného a personálneho zabezpečenia výkonu súdnej moci a sčasti aj jeho kontroly
- pôsobí pri správe súdnicstva v súčinnosti s ministerstvom spravodlivosti alebo ministrom spravodlivosti
- zodpovedá za transparentnosť súdnicstva

Súdna rada Slovenskej republiky je osobitný nezávislý ústavný orgán súdnej moci garantujúci predovšetkým nezávislé postavenie súdnej moci a sudcovskú legitimitu, zodpovedajúci za chod súdnicstva, správu súdnej moci a súdnicstva, ako aj transparentnosť súdnicstva, a tak by mal byť plnohodnotným partnerom moci zákonodarnej a výkonnej.

1. K namietanému nesúladu čl. II bodu 1 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a 2, čl. 141a ods. 4 písm. a) a b) a čl. 144 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Argumentácia navrhovateľov k nimi namietanej neústavnosti čl. II bodu 1 zákona č. 467/2011 Z. z. je založená na tvrdení o neústavnom zásahu zákonodarcu do kompetencií súdnej rady ako vrcholného ústavného garanta nezávislosti a nestrannosti súdnej moci. Podľa navrhovateľov odňatím kompetencií súdnej rade schvaľovať zásady výberových konaní na obsadenie miest sudcov všeobecných súdov a miest predsedov a podpredsedov všeobecných súdov, ako aj schvaľovanie zásad pre funkčný postup sudcov na všeobecné sudy vyšších stupňov a zásad ich hodnotenia a priznaním týchto kompetencií výkonnej moci (ministromi spravodlivosti) bol narušený ústavou nastavený systém bízdy a protiváh medzi mocou súdnou a výkonnou, čím v konečnom dôsledku malo dôjsť k zásahu do nezávislosti s nestrannosti súdov.

Ústavný súd konštatoval, že ústavou bola síce súdnej rade zverená kompetencia rozhodovať o personálnych otázkach fungovania súdnej moci (čo bolo do tej doby v kompetencii exekutívy), avšak ústavodarca súčasne v dôvodovej správe k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z., ktorým bola súdna rada zriadená, vyjadril aj svoj zámer, aby sa táto jej rozhodovacia kompetencia realizovala „... zo zákonom predvídaných dôvodov...“. Zámerom ústavodarcu bolo, aby súdna rada síce realizovala svoju spolurozhodovaciu kompetenciu personálneho riadenia súdov, avšak iba ak „... zákon určí podmienky a spôsob vykonania výberového konania“. Z uvedeného vyplýva zámer ústavodarcu, aby zásady výberových konaní a kariérneho postupu sudcov všeobecných súdov boli determinované vo forme zákona, t. j. vo forme zákonnej normy, a nie vo forme interného predpisu (uznesenia) prijímaného súdnou radou.

Ústavný súd podotkol, že neobstojí ani argumentácia navrhovateľov, podľa ktorej odňatím kompetencií súdnej rade prijímať svojim interným uznesením zásady výberových konaní a kariérneho postupu sudcov všeobecných súdov a priznanie tejto kompetencie exektíve (výkonnej moci) reprezentovanej ministrom spravodlivosti bol daný priestor, aby sa pri prijímaní týchto zásad odzrkadlil politický vplyv vládnucej moci. Keďže ústavodarca mienil zveriť kompetenciu na prijímanie zásad výberových konaní a kariérneho postupu sudcov všeobecných súdov vo forme zákona zákonodarnému zboru (nie ministromi spravodlivosti), nedá sa síce vylúčiť vládnucci mocenský politický vplyv na prijímanie takéhoto zákona, avšak dostatočnou ústavnou brzdou negovania týchto prípadných negatívnych, resp. jednostranných vplyvov a snáh „ovládnúť súdnictvo“ skrze jeho personálne obsadenie, ako to naznačujú navrhovatelia, je jednak ústavný súd, ktorý má možnosť preskúmať ústavnosť takejto zákonnej normy, ale najmä samotná súdna rada, ktorá jediná spolu s prezidentom republiky legitимуje sudcov pre výkon ich funkcie na konkrétnom všeobecnom súde.

Z uvedeného vyplýva, že prijatie čl. II bodu 1 zákona č. 467/2011 Z. z. nesignalizuje, že by jeho prijatím dochádzalo k zásahu výkonnej moci do nezávislého a nestranného postavenia súdnej rady ako vrcholného ústavného orgánu ochrany nezávislosti a kontroly činnosti súdov, tak ako to tvrdia navrhovatelia.

Pokiaľ ide o namietaný čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd podotkol, že uvedené ustanovenie pojednáva o práve dotknutej osoby na prístup k súdu v prípadoch, ak táto disponuje obhájtiteľným tvrdením, že jej patrí subjektívne právo, o ochranu ktorého sa mieni uchádzať. Vzhľadom na už uvedený záver o špecifickom postavení súdnej rady ako orgánu *sui generis* bez reálneho vplyvu na rozhodovanie, t. j. na súdnu moc a jej výkon v pravom slova zmysle, tak ústavný súd pre nezistenie príčinnej súvislosti medzi namietaným nesúlalom čl. II bodu 1, bodov 6–25 a 28, ako aj čl. III bodov 2, 5 a 9 zákona č. 467/2011 Z. z. s označeným článkom dohovoru návrhu skupiny poslancov v tejto časti nevyhoviel.

2. K namietanému nesúlodu čl. II bodov 6 až 25 a bodu 28 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1, 3 a 4, čl. 30 ods. 1, 3 a 4, čl. 141 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy, čl. 25 medzinárodného paktu a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd konštatoval, že citované novelizované ustanovenia majú povahu legislatívno-technických úprav znenia označených ustanovení zákona o súdnej rade prijatých pre účely zavedenia regionálneho princípu pri voľbách členov

súdnej rady sudcami Slovenskej republiky z ich radov.

Podľa čl. 141a ods. 1 ústavy v znení účinnom pred prijatím skúmanej zákonnej novely č. 467/2011 Z. z. bol predsedom súdnej rady predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jej ďalšími členmi boli ôsmi sudcovia, ktorých volili a odvolávali sudcovia Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých volila a odvolávala Národná rada Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých vymenúval a odvolával prezident Slovenskej republiky, a napokon aj traja členovia, ktorých vymenúvala a odvolávala vláda Slovenskej republiky. Ústavodarca takýmto spôsobom ustanovil nielen ústavné mantinely zloženia súdnej rady, pokiaľ ide o celkový počet jej členov (18 členov), ale aj spôsob ich ustanovovania do funkcie členov súdnej rady. Podľa takto vymedzeného ústavného rámca mali byť ôsmi členovia súdnej rady volení sudcami Slovenskej republiky z ich vlastných radov, pričom s týmto úmyslom ústavodarcu korešpondovala aj úprava ich volieb inkorporovaná v zákone o súdnej rade, podľa ktorej ôsmi členovia súdnej rady mali byť volení všetkými v čase volieb činnými sudcami Slovenskej republiky, pričom každý sudca mal právo zvoliť taký počet kandidátov, koľko členov súdnej rady bolo potrebné zvoliť. S účinnosťou od 1. januára 2012, zákonodarca zmenil svoj zámer pri úprave procesu uvedených volieb ôsmich členov súdnej rady sudcami Slovenskej republiky z ich vlastných radov tak, že namiesto jedného volebného obvodu pre celé územie Slovenskej republiky zákonodarca kreoval osem jednomandátových volebných obvodov kopírujúcich územné obvody jednotlivých krajských súdov, pričom do volebného obvodu Krajského súdu v Bratislave boli začlenené aj Najvyšší súd Slovenskej republiky a Špecializovaný trestný súd.

Zákonodarca svoj legislatívny zámer zavedenia tzv. regionálneho princípu volieb ôsmich členov súdnej rady sudcami z ich radov v ôsmich jednomandátových volebných obvodoch odôvodnil potrebou zabezpečiť širší priestor pre presadzovanie špecifických teritoriálnych potrieb jednotlivých krajov prostredníctvom garancie zastúpenia ich „reprezentantom“ v súdnej rade. Prijatím ústavného zákona č. 161/2014 Z. z. došlo s účinnosťou od 1. septembra 2014 k novelizácii ústavy, pričom podľa ustanovenia čl. 141a ods. 1 ústavy sú členmi súdnej rady deväť sudcovia, ktorých volia a odvolávajú sudcovia Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých volí a odvoláva Národná rada Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky, a napokon aj traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky.

Z uvedeného vyplýva, že síce nedošlo k zmene úmyslu ústavodarcu, pokiaľ ide o celkový počet členov súdnej rady, ktorých počet ostal nezmenený (18 členov), avšak došlo k zmene počtu členov súdnej rady kreovaných voľbou sudcami Slovenskej republiky z ich vlastných radov, a to z počtu ôsmich členov na deväť členov súdnej rady. Podľa ústavného súdu s uvedenou ústavnou koncepciou už *prima facie* nekorešponduje, resp. je v kolízii zámer zákonodarcu obsiahnutý v čl. II bodoch 6 až 25 a bode 28 zákona č. 467/2011 Z. z., ktorým bolo zavedených pre voľbu členov súdnej rady volených sudcami Slovenskej republiky z ich radov iba osem jednomandátových volebných obvodov, v ktorých by logicky nebolo možné zvoliť až deväť sudcami Slovenskej republiky volených členov súdnej rady tak, ako to predpokladá ústava; zákonná úprava sa tak stala obsolentnou. Ako *obiter dictum* ústavný súd dodal, že ako doktrína, tak aj súdna prax (porovnaj nálež sp. zn. PL. ÚS 14/2014) výnimočne akceptujú primeranú odchýlku od princípu absolútnej rovnosti volebného práva, ak sú preto dané rovnako silné legitímne dôvody verejného záujmu, ktoré by dokázali vyvážiť zásah do rovnosti hlasov sudcov vo voľbách do súdnej rady.

Vzhľadom na to, že už uvedený rozpor, resp. nesúlad čl. II bodov 6 až 25 a bode 28 zákona č. 467/2011 Z. z. s aktuálne účinným čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy, by teoreticky kvôli existencii iba ôsmich jednomandátových volebných obvodov znemožňoval kreovanie až deviatich sudcov volených sudcami Slovenskej republiky z ich radov, a teda v konečnom dôsledku by tak znemožňoval kreovanie súdnej rady ako ústavného orgánu súdnej moci v súlade s predstavami ústavodarcu, ústavný súd bez potreby podrobnejšieho skúmania dôvodnosti argumentácie navrhovateľov rozhodol o nesúlade označeného článku a bodov zákona č. 467/2011 Z. z. s označenými článkami ústavy.

3. K namietanému nesúladu čl. III bodov 2 a 5 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1, 3 a 4, čl. 30 ods. 1, 3 a 4, čl. 141 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy, čl. 25 písm. b) medzinárodného paktu a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Navrhovateľmi namietaným ustanoveniami bol novelizovaný zákon o súdoch zavedením princípu inkompatibility výkonu funkcie predsedu a podpredsedu všeobecného súdu s funkciou člena súdnej rady.

Pri vecnom hodnotení ústavnosti alebo neústavnosti napádaných ustanovení zákona č. 467/2011 Z. z. ústavný súd musel zohľadniť (i) či objektívne existuje legitímny verejný záujem na zavedenie nezlučiteľnosti výkonu funkcie predsedu a podpredsedu všeobecného súdu s funkciou člena súdnej rady, ako aj to, (ii) či zavedenie predmetnej nezlučiteľnosti je naozaj nevyhnutne potrebné na realizáciu verejného záujmu, a napokon aj to, (iii) či je daná príčinná súvislosť medzi verejným záujmom a potrebou zákonnej úpravy nezlučiteľnosti výkonu funkcie predsedu a podpredsedu všeobecného súdu s funkciou člena súdnej rady. Z dôvodovej správy k zákonu č. 467/2011 Z. z. vyplýva, že zámerom zákonodarcu pri jej prijatí bolo „... zamedziť prelínaniu súdnej moci a správy súdov“.

Objektívny prístup pri riešení nastolenej otázky spočíva v tom, či existujú verifikovateľné skutočnosti vzbudzujúce legitímnu pochybnosť o možnom konflikte záujmov medzi dvoma orgánmi angažujúcimi sa na správe a riadení súdov, pričom v tomto smere môže byť dôležité aj zdanie takéhoto konfliktu. Pôsobenie predsedu (podpredsedu, pozn.) všeobecného súdu v súdnej rade robí z tohto orgánu spochybniteľnú inštitúciu, pretože sa zvyšuje pravdepodobnosť možného stretu ich záujmov. Preto nie je prípustné, aby sa v rámci zákonnej úpravy voľby predsedov (podpredsedov, pozn.) všeobecného súdu do súdnej rady vytváral priestor pre zásah do jej kompetencií zo strany výkonnej moci (minister spravodlivosti). Zákonná úprava totiž nesmie vytvárať podmienky pre možné ohrozenie ústavou prikázanej nezávislosti súdnej rady a možné protiústavné stavy treba v takej vážnej oblasti vopred eliminovať.

Opak vytvára zjavne priestor na účinné presadzovanie straníckych záujmov ministra spravodlivosti prostredníctvom ním menovaných predsedov a podpredsedov súdov. V ich osobách ide takmer o úplnú závislosť na ministrovi spravodlivosti, ktorý je oprávnený menovať a odvolávať ich z výkonu funkcie, ak si neplnia povinnosti predsedu a podpredsedu súdu.

Môže vzniknúť aj principiálna obava z rizika tzv. personálnej korupcie naviazanej na možnosť opakovania tejto vedúcej funkcie na všeobecnom súde.

Podľa ústavného súdu je preto aj týmto verejným záujmom možné ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodniť zavedenie princípu inkompatibility výkonu funkcie predsedu a podpredsedu všeobecného súdu s funkciou člena súdnej rady, takže o tomto bode návrhu ústavný súd rozhodol tak, že návrhu navrhovateľov nevyhovel.

4. K namietanému nesúladu čl. III bodu 9 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 5 písm. c) a d) [v čase podania návrhu išlo o čl. 141a ods. 4 písm. a) a b)] ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

Uvedenou právnou úpravou zákonodarcu delegoval na exekutívu oprávnenie vydať vykonávací právny predpis upravujúci zásady výberového konania, nadväzujúc tak na oprávnenie zverené zákonodarcovi v súlade so zámerom ústavodarcu vyjadreným už v dôvodovej správe k ústavnému zákonu č. 90/2001 Z. z. určovať zásady výberových konaní a kariérneho postupu sudcov všeobecných súdov z dôvodov, ktoré ústavný súd už rozoberal v súvislosti s námietkami navrhovateľov uvedenými v bode 1 tohto rozhodnutia. Vzhľadom na to, že ústavný súd dospel k záveru o súlade udelenia tohto poverenia zákonodarcovi s úmyslom ústavodarcu, tak ani ním delegovanú právomoc na výkonnú moc prijať vykonávací právny predpis k ním prijatému zákonu určujúcemu zásady výberových konaní a kariérneho postupu sudcov všeobecných súdov nie je možné kvalifikovať ako neústavný zásah do právomocí súdnej rady, tak ako to konštatujú navrhovatelia, ktorých argumenty sú v tomto smere identické s tými, ktoré uviedli aj k bodu 1 svojho návrhu.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že:
Článok II body 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 a 28 zákona č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 141a ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.

Vo zvyšnej časti návrhu skupiny 40 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovelo.

Odlíšne stanovisko sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej

K vysloveniu nesúlady čl. II bodov 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 a 28 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. 1 ods. 1 a čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy

Navrhovatelia namietajú zavedenie regionálneho princípu voľby členov súdnej rady sudcami. Za nesúladné pritom považujú mnohé ustanovenia, ktoré sú len legislatívnym a legislatívno-technickým premietnutím zvoleného právneho riešenia systému volieb členov súdnej rady z radov sudcov samotnými sudcami, ktoré neprislúcha podľa môjho názoru ústavnému súdu.

Podstatu ústavnoprávneho problému tvorí podľa mňa odpoveď na otázku, či zavedenie regionálneho systému volieb členov súdnej rady má samo osebe ústavnoprávny rozmer a či je tento systém v nesúlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 13 ods. 1, 3 a 4, čl. 30 ods. 1, 3 a 4, čl. 141 ods. 1 a 2 a čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy, čl. 25 medzinárodného paktu a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Väčšina pléna ústavného súdu dospela k záveru, že čl. II body 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 a 28 zákona č. 467/2011 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy.

Na rozdiel od väčšinového názoru pléna podľa môjho názoru zvolenie regionálneho alebo akéhokoľvek iného princípu/spôsobu volieb samo osebe, pokiaľ nemá ústavnoprávny základ, nemožno označiť za nesúladné s ústavou len z dôvodu kvantitatívnej zmeny počtu volených subjektov (v danom prípade členov súdnej rady). Samotná zmena počtu členov súdnej rady volených sudcami ustanovených ústavou nemôže mať za následok podľa môjho názoru nesúlad čl. II bodov 6 až 25 a 28 upravujúcich spôsob realizácie volieb (v danom prípade na regionálnom princípe) s čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy. Je vecou zákonodarcu usporiadať pravidlá volieb členov súdnej rady zo sudcov ich voľbou samotnými sudcami, tak ako to predpokladá a ponecháva na zákonodarcovi aj samotná ústava.

Väčšina pléna ústavného súdu nahradila ťažiskovú pôvodnú argumentáciu navrhovateľov súvisiacu s ich námietkou protiústavnosti regionálneho princípu otázkou (námietkou) nesúladného počtu sudcov v súdnej rade volených sudcami. Chýba zmienka o namietanej protiústavnosti zavedenia regionálneho princípu.

K ďalším otázkam

Nemohla som súhlasiť ani s ďalšou časťou nálezu týkajúcou sa posúdenia ústavnosti čl. II bodu 1 zákona č. 467/2011 Z. z. V čase rozhodovania ústavného súdu bol § 4 ods. 2 písm. a), ktorého znenie namietali navrhovatelia, vypustený zo zákona o súdnej rade [s účinnosťou od 1. januára 2012 práve na základe zákona č. 467/2011 Z. z. a zákon č. 195/2014 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2014 novelizoval znova § 4 ods. 2 písm. a) zákona o súdnej rade], a preto konanie o tejto časti návrhu malo byť zastavené.

Čo sa týka časti odôvodnenia v bodoch 12 a 13, považujem formulovanie vzťahu k exekutive za nekonzistentné. Nazdávam sa, že ani formulácia odôvodnenia v bode 13 nevystihuje podstatu veci, keď sa v nej konštatuje, že *«právnou úpravou zákonodarca delegoval na exekutívu oprávnenie vydať vykonávací právny predpis upravujúci zásady výberového konania...»*, čo nekorešponduje podľa môjho názoru s čl. 123 ústavy a ani so splnomocňovacím ustanovením § 92 ods. 3 zákona o súdoch.

Nemohla som súhlasiť s časťou odôvodnenia nálezu označenou ako „Ústavnoprávne postavenie Súdnej rady...“ vyúsťujúcou do spornej mega-definície súdnej rady, ktorá pre danú vec z hľadiska ústavnoprávneho posúdenia

napadnutých ustanovení zákona o súdnej rade nemá žiadny ústavnoprávny význam.

Odlíšné stanovisko sudcu Ladislava Orosza

Sudca Ladislav Oros vyjadril svoje výhrady k časti nálezu označenej nadpisom „Ústavnoprávne postavenie Súdnej rady Slovenskej republiky“, v ktorej sa väčšina pléna ústavného súdu pokúsila o definovanie súdnej rady.

V časti oponovaného nálezu označenej nadpisom „K namietanému nesúladu čl. II bodov 6 až 25 a bodu 28 zákona č. 467/2011 Z. z. s čl. ...“ väčšina pléna ústavného súdu zaujala postoj k regionálnemu princípu voľby tých členov súdnej rady, ktorých volili a stále volia sudcovia Slovenskej republiky. Skupina poslancov vo svojom návrhu namietala, že zavedenie tzv. regionálneho princípu volieb členov súdnej rady volených sudcami súdov Slovenskej republiky je v rozpore s princípom rovnosti volebného práva, že narušuje rovnosť volebného práva medzi jednotlivými sudcami ako voličmi (aktívne volebné právo) a tiež aj ako kandidátmi na volenú funkciu člena súdnej rady (pasívne volebné právo). Podľa môjho názoru extrémnu nerovnosť volebného práva založilo najmä legislatívne riešenie, podľa ktorého do volebného obvodu, ktorý tvoril územný obvod Krajského súdu v Bratislave, boli zaradení aj sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a sudcovia Špecializovaného trestného súdu. Skupina poslancov navyše namietala, že zákonom č. 467/2011 Z. z. bola v rozpore s dikciou ústavy sudcom odňatá možnosť voliť 8 členov súdnej rady, keďže po nadobudnutí účinnosti napadnutého zákona už mali mať právo voliť len jedného člena súdnej rady. V odôvodnení oponovaného nálezu nie je príslušná časť argumentácie skupiny poslancov podľa môjho názoru dostatočne priblížená.

Ustanovenia čl. II bodov 6 až 25 a bodu 28 zákona č. 467/2011 Z. z. upravujúce systém volieb členov súdnej rady sudcami súdov Slovenskej republiky sa po nadobudnutí účinnosti novelizácie ústavy vykonanej ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z. vzhľadom na zvýšenie počtu členov súdnej rady volených sudcami súdov Slovenskej republiky z 8 na 9 nepochybne stali nepoužiteľnými, t. j. obsoletnými. Aj keď znenie tejto časti zákona č. 467/2011 Z. z. nekorešponduje platnému textu čl. 141a ods. 1 písm. a) ústavy, bolo podľa môjho názoru vhodnejšie konanie zastaviť než vysloviť jej nesúlad s ústavou.

Výhrady mám k už citovanému *obiter dictum*, prostredníctvom ktorého väčšina pléna ústavného súdu v zásade nevyklúčila ústavnú akceptovateľnosť tzv. regionálneho princípu volieb členov súdnej rady sudcami súdov Slovenskej republiky. Moje výhrady k tejto časti odôvodnenia oponovaného nálezu možno zhrnúť do týchto bodov:

a) z obsahu návrhu skupiny poslancov možno zjavne vyvodiť, že práve zavedenie tzv. regionálneho princípu volieb členov súdnej rady sudcami súdov Slovenskej republiky tvorilo jeho kľúčovú časť, a preto ak sa ústavný súd rozhodol k tejto časti návrhu aj vecne vyjadriť, tak považujem za nevhodné, ak tak urobil v rámci *obiter dictum*;

b) ak sa už ústavný súd rozhodol vecne vyjadriť k systému volieb členov súdnej rady sudcami súdov Slovenskej republiky, tak v záujme usmernenia budúcej legislatívnej praxe bolo jeho úlohou dať jasnú a zrozumiteľnú odpoveď najmä na otázky,

- či je ústavne akceptovateľné, že by každý sudca súdov Slovenskej republiky mal voliť len jedného, a nie deviatich (predtým ôsmich) členov súdnej rady,

- či tzv. regionálny princíp voľby predstavuje dostatočne silný a pritom legitímny dôvod verejného záujmu na závažný zásah do princípu rovnosti volebného práva,

- či (extrémna) miera zásahu do princípu rovnosti volebného práva zavedená zákonom č. 467/2011 Z. z. mohla byť z ústavného hľadiska akceptovateľná.

Odlíšné stanovisko sudcu Petra Brňáka

Nemám výhrady voči tej časti nálezu, ktorým bolo vyhovené návrhu navrhovateľov, a v zásade nemám výhrady ani k tej časti nevyhovujúceho výroku v bode 2, ktorým prešla kompetencia schvaľovať zásady výberového konania, hodnotenia sudcov, výberového konania na funkcie predsedov

	<p>a podpredsedov súdov zo súdnej rady na zákonodarný zbor vo forme zákona. V skutočnosti však predchádzajúca schvaľovacia právomoc súdnej rady v oblasti zásad v celom rozsahu neprešla na zákonodarcu (zákon), ale tiež na ministerstvo spravodlivosti, ktoré predstavuje výkonný orgán moci. Niektoré aspekty zásad o výberových konaniach sudcov a súdnych funkcionárov, ktoré predtým schvaľovala súdna rada, po novom upravuje už zákon, ale iné aspekty uvedených zásad upravuje ministerstvo spravodlivosti vo forme ministerského všeobecne záväzného právneho predpisu, teda podzákonnej normy. Pritom je na prvý pohľad zrejmé, že oprávnenia orgánu výkonnej moci v tomto ohľade nie sú iba technické či organizačné, ale v rámci výberových konaní podstatné, nebodaj v slovenských pomeroch aj určujúce.</p> <p>Ak sa potom v okolnostiach posudzovanej veci zmenila – vo svojich dôsledkoch fundamentálna – kompetencia pre súdnictvo pôvodne zákonom zverená súdnej rade v prospech zákonodarnej moci, možno tento postup označiť ešte za ústavné súladný. Ak ale po ústavnom zakotvení súdnej rady prešla táto kompetencia na ministerstvo spravodlivosti, vrátili sme sa do dôb minulých, či už pred zriadením súdnej rady, alebo ešte pred rok 1989, kedy rozhodujúci vplyv na kreovanie, postup a „funkcionárčenie“ v súdnictve mala komunistická strana a vláda. Zo znenia dôvodovej správy možno vyvodiť, že základný zámer zriadenia súdnej rady spočíval práve v posilnení inštitucionálnej nezávislosti súdnej moci od výkonnej moci.</p> <p>Odlíšne (doplňujúce) stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa</p> <p>Myslím si, že definícia súdnej rady z bodu 9.4, zo strany 15 nálezu NEPOPISUJE, ale PÍŠE, tvorí podobu súdnej rady, a to nie je správne. Tradičné ústavné telesá ako parlament, vláda či sudy sú jednoduchšie, priamočiarejšie popísateľné z hľadiska ich základnej funkcie, ktorá je jasnejšia a ustálenejšia ako to je pri súdnej rade. Súdna rada je tak zo samej podstaty amorfnejšia než iné ústavné orgány.</p> <p>Z definície ako celku, z jej tónu a z jej programového záveru, nemožno netušiť tendenciu k dominancii súdnej rady nad súdnou mocou, snahu priznať jej azda viac než vyplýva z textu ústavy, či z podstaty súdnej rady. Táto atmosféra má isté pozadie aj v medzinárodných sudcovských platformách, ktorých dokumenty sú zaiste inšpiratívne, ale nie záväznú, a nemožno ich prijímať bez ďalšieho – nekriticky.</p> <p>Osobitnú pozornosť si vyžaduje vlastnosť nezávislosti, ktorú definícia obsahuje. Táto vzácna vlastnosť má v prvom rade fixný význam vo výkone súdnictva. Ide o viazanosť výlučne právom, v záujme ochrany slobôd a férovosti. Ide o funkčnú nezávislosť.</p> <p>Členovia súdnej rady, tí vysielaní do nej telesami politickými, môžu v súdnej rade realizovať koncepčné predstavy o podobe justície, tak ako minister realizuje určitú justičnú politiku svojím ministerstvom. V tomto zmysle nemožno hovoriť o ich nezávislosti, čo však nie je v napätí so slobodným rozhodovaním členov súdnej rady podľa práva a s integritou o jednotlivých veciach. Skutočnosť, že súdna rada má prienik s justíciou, neznamená, že sa na ňu prenáša vlastnosť nezávislosti patriaca exkluzívne len súdom. Zároveň nie je zmysluplné aby bol typ nezávislosti, ktoré majú sudy, prenášaný na súdnu radu, keďže táto nevykonáva súdnu moc. Garantovať nezávislosť súdnej moci nie je to isté ako byť nezávislý.</p> <p>Slovo „nezávislosť“ v definícii súdnej rady vo väčšinovom rozhodnutí jej podľa môjho názoru na jednej strane pridáva charakteristiku, ktorá je nezmysluplná, a zároveň nemá stabilný obsah. Vo finále väčšina pléna súdnu radu v definícii redefinovala na orgán, akým by podľa nej mala byť (aj to nejasne), nie akým podľa ústavy je.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 62/06, I. ÚS 162/09, II. ÚS 29/2011, PL. ÚS 102/2011, PL. ÚS 10/05, PL. ÚS 102/2001, IV. ÚS 46/2011, I. ÚS 454/2012, IV. ÚS 46/2011, III. ÚS 79/04, III. ÚS 238/05, III. ÚS 128/09, PL. ÚS 17/08, PL. ÚS 10/05, PL. ÚS 14/2014</p> <p>Ústavný súd Českej republiky: Pl. ÚS 18/06</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach čl. II bod 1</p>

	<p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 6</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 7</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 8</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 9</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 10</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 11</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 12</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 13</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 14</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 15</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 16</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 17</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 18</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 19</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 20</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 21</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 22</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 23</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 24</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 25</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. II bod 28</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. III bod 2</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. III bod 5</p> <p>zákon č. 467/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich čl. III bod 9</p>
klúčové slová	<i>Súdna rada Slovenskej republiky</i> <i>voľby</i> <i>právomoc</i> <i>súlad - súlad právnych predpisov</i>

Uznesenie:

spisová značka	PL. ÚS 44/2015
populárny názov	Reštitúcie - vyvlastnenie
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov

druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	28.10.2015
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4
analytická právna veta	Vzhľadom na absenciu právoplatného rozhodnutia príslušného správneho orgánu, ktoré by preukazovalo, že predmetné reštitučné konanie bolo právoplatne skončené, a teda že nejde o „živú vec“, a ktoré by zároveň preukazovalo, že v prípade podnecovateľa reálne došlo k aplikácii navrhovateľkou napadnutého ustanovenia, nemožno verejnej ochrankyni práv priznať aktívnu procesnú legitimáciu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde.
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol doručený návrh verejnej ochrankyne práv (ďalej aj „navrhovateľka“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 130 ods. 1 písm. g) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o súlade § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 3 a 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“).</p> <p>Verejná ochrankyňa práv vo svojom návrhu okrem iného uvádza: <i>„Dňa 1. augusta 1999 nadobudol účinnosť zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov.</i> <i>Tento zákon vo svojom článku III doplnil zákon č. 229/1991 Zb. o nové ustanovenie § 11 odsek 1 písmeno g). Zákonná novela v tomto ustanovení zaviedla nový dôvod, pre ktorý nemožno oprávnenej osobe (reštituentovi) vydať pozemok alebo jeho časť.</i> <i>Podľa nového ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g), pozemky alebo ich časti nemožno vydať v prípade, že pozemok možno vo verejnom záujme vyvlastniť... Toto ustanovenie zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku podľa môjho názoru porušuje základné práva reštituentov a je v rozpore s vyššie uvedenými článkami ústavy a tiež aj s článkom 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“</i></p> <p>V súvislosti s namietaným nesúlalom § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 229/1991 Zb. s čl. 1 ods. 1 ústavy navrhovateľka argumentuje porušením princípu právnej istoty, ktorá je imanentnou súčasťou právneho štátu, a nepravou retroaktivitou napadnutého ustanovenia, <i>«ktorá pri absencii intertemporálnych ustanovení a bez ospravedlnenia „závažnými dôvodmi všeobecného záujmu“ nemôže byť v demokratickom a právnom štáte prípustná».</i></p> <p>Namietaný nesúlad § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 229/1991 Zb. s čl. 13 ods. 3 ústavy odôvodňuje navrhovateľka predovšetkým tým, že <i>„v namietanom ustanovení však došlo po nadobudnutí účinnosti predmetnej novely (dňa 1. augusta 1999) k reálnemu rozdeleniu všetkých reštituentov, osôb s rovnakými legitímymi očakávaniami, ktoré si už zhruba v rovnakom čase (pred rokmi) rovnako uplatnili svoje nároky pred príslušným správnym orgánom, na dve skupiny.</i> <i>Na skupinu reštituentov, ktorých správne konania prebehli dostatočne rýchlo a príslušný majetok im bol vydaný a na skupinu reštituentov, ktorých správne konania (z dôvodov, ktoré im nemožno pričítať na ľarchu) neprebehli dostatočne rýchlo a novozavedená zákonná prekážka im znemožnila vydať majetok...</i> <i>Zastávam preto názor, že predmetné ustanovenie ústavne nekonformným</i></p>

	<p><i>spôsobom znevýhodnilo kategóriu oprávnených osôb, o ktorých reštitučnom nároku príslušný správny orgán bez ich zavinenia právoplatne nerozhodol do 1. augusta 1999, oproti tým kategóriám oprávnených osôb, v prípade ktorých tak príslušný správny orgán do uvedeného dátumu rozhodol a nie je preto v súlade s článkom 13 ods. 3 ústavy.“</i></p> <p>K namietanému rozporu § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 229/1991 Zb. s čl. 13 ods. 4 v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy a s čl. 1 dodatkového protokolu navrhovateľka uvádza, že <i>«V namietanom ustanovení... zákonodarca poprel nielen samotný účel reštitúcií, no najmä nerešpektoval podstatu a zmysel obmedzovaných základných práv a slobôd reštituentov (čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky)...Ustanovenie § 11 ods. 1 písm. g) pritom nechráni oprávnené osoby, ale záujmy konkrétnych investorov, pre ktorých nevybavené reštitučné nároky predstavovali ťarchy viaznuce na, pre nich, investične zaujímavých pozemkoch... Jediným subjektom, ktorý v čase prijatia zákona č. 175/1999 Z. z. splňal predpoklady aplikácie prechodných ustanovení bol v prípade § 6 ods. 1 spoločnosť V., Nemecká spolková republika a v prípade § 6 ods. 2 spoločnosť B. a to na základe zmlúv zo dňa 29. apríla 1991 a 30. mája 1991 medzi týmito spoločnosťami a Slovenskou republikou, zastúpenou Ministerstvom hospodárstva SR...zákonodarca síce citované prechodné ustanovenia formuloval všeobecne, ale v skutočnosti ich adresoval iba dvom konkrétnym subjektom...»</i></p> <p>K namietanému nesúladu § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 229/1991 Zb. s čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu navrhovateľka uvádza, že oprávnené osoby (reštituenti), ktoré si splnili všetky povinnosti ustanovené zákonom a teda riadne a včas uplatnili svoj nárok a vyzvali povinnú osobu na vydanie nehnuteľností, mali teda „legitímnu nádej“, že ich pohľadávka bude zo strany štátu uspokojená a dotknuté pozemky im budú vydané do vlastníctva. Navrhovateľka argumentuje aj tým, že z doktríny ochrany legitímneho očakávania majúcej svoj základ v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) „jednoznačne vyplýva, že ochrana sa vzťahuje aj na osoby, ktoré konali na základe právnych aktov, ktoré nemohli byť retrospektívne zmenené alebo zrušené v ich neprospech“.</p> <p>V súvislosti s namietaným porušením čl. 20 ods. 4 ústavy navrhovateľka namieta, že <i>„Namietaná právna úprava... obchádza riadne vyvlastňovacie konanie. Na jej základe možno rozhodnúť o nevydaní predmetného pozemku aj bez riadneho vyvlastňovacieho konania, v rámci ktorého si môžu jeho účastníci uplatňovať prostriedky procesnej obrany.“</i></p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní, vychádzajúc zo skutočnosti, že podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy má právomoc rozhodnúť o návrhu podanom verejným ochrancom práv, ktorý je vo vymedzenom rozsahu aktívne legitimovaný na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, sústredil v prvom rade na posúdenie otázky, či je návrh navrhovateľky podaný na to oprávnenou osobou.</p> <p>V rámci predbežného prerokovania ústavný súd zistil, že v danom prípade nie sú splnené ústavné požiadavky aktívnej procesnej legitimácie navrhovateľky v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde. Uvedené ústavný súd odôvodnil takto:</p> <p>Verejná ochrankyňa práv podanie návrhu na začatie konania o súlade § 11 ods. 1 písm. g) zákona č. 229/1991 Zb. s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 3 a 4 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu odôvodňuje takto:</p> <p><i>«Dňa 10. februára 2012 bolo Kancelárii verejného ochrancu práv doručené podanie Š. T.,...Po preskúmaní skutkovej podstaty a argumentov, ktoré obsahovalo predmetné podanie a po oboznámení sa s relevantnou judikatúrou som dospela k presvedčeniu, že ustanovenie § 11 ods. 1 písm. g) zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku porušuje základné práva alebo slobody, resp. ľudské práva a základné slobody označené v petite tohto návrhu, respektíve tieto práva môže ohroziť, ako sa to konštatuje v zákone o verejnom ochrancovi práv, čím zakladá dôvod na môj postup podľa ustanovenia § 21 ods. 3 zákona o verejnom ochrancovi práv.»</i></p> <p>V podaní podnecovateľa z 10. februára 2012 adresovanom verejnej ochrankyni práv pritom podnecovateľ Š. T. o. i uvádza: <i>„... reštitučný nárok si uplatnili pôvodné oprávnené osoby (J.T. a A. T., už zosnuli rodičia Š. T.) riadne a včas 29. 12. 1992, tzn. pred viac ako 19 rokmi a to podľa zákona o pôde v znení</i></p>

účinnom k tomuto dátumu. Konanie nie je k dnešnému dňu právoplatne ukončené! Prvé vecné rozhodnutia vydal príslušný správny orgán až 5.6.1998, ktoré však boli následne, v marci 1999 Krajským súdom v Bratislave zrušené ako nezákonné. Druhé rozhodnutie (len pokiaľ ide o nárok A. T.) vydal správny orgán 12.12.2000, ktoré bolo tiež zrušené Krajským súdom v Bratislave 31.1.2002. Od tohto dátumu nebolo vo veci vydané žiadne ďalšie rozhodnutie – čakáme naň už viac ako 10 rokov! OPÚ BA nás naposledy informoval, že nadriadený Krajský pozemkový úrad v Bratislave, mu predĺžil lehotu na vydanie rozhodnutia do 31. marca 2012.“

Ústavný súd v prvom rade pripomenul, že už vo veci sp. zn. PL. ÚS 5/2014 v neposlednom rade judikoval, že verejný ochranca práv môže podať návrh podľa čl. 125 ústavy, „vždy však v súvislosti so svojou základnou ústavnou právomocou ochraňovať konkrétne, a nie abstraktné práva fyzických a právnických osôb... Ústavný súd trvá na... názore, že... verejný ochranca práv môže namietat' neústavnosť len takého zákona, ktorý upravuje základné práva a slobody a ktorého aplikácia pripadá do úvahy vo veci, ktorú preskúmava v konaní o podnete právnickej alebo fyzickej osoby alebo z vlastnej iniciatívy bez podnetu, ale v súvislosti s konkrétnou svojou činnosťou v rámci ústavou zverenej právomoci... v prípade, že verejná ochrankyňa práv nepreukáže svoj vzťah k riešeniu problému v konkrétnej veci, v ktorej podala návrh na vyslovenie nesúladu právnej normy podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, ústavný súd ho odmietne podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.“. Tieto závery ústavný súd potvrdil aj uznesením sp. zn. PL. ÚS 40/2014 zo 17. decembra 2014, ako aj uznesením sp. zn. PL. ÚS 36/2015 z 10. júna 2015.

Ústavný súd v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti o. i. tiež uviedol, že kontrola ústavnosti právnych predpisov je najtypickejšou kompetenciou ústavných súdov, a to bez ohľadu na to, či ide o kontrolu konkrétnu alebo abstraktnú. Konkrétne kontrola ústavnosti je v našom priestore známa skôr v súvislosti s rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov [čl. 144 ods. 2 ústavy („ktoré sa týka prejednávanej veci“) a § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], keď súd v súvislosti s rozhodovaním o konkrétnej veci môže prerušiť konanie a predložiť vec ústavnému súdu. Naproti tomu pri abstraktnej kontrole noriem je napadnutý právny predpis preskúmaný bez priamej súvislosti s konkrétnym prípadom aplikácie tohto predpisu. Zovšeobecnením uvedeného možno dospieť k názoru, že postavenie verejného ochranca práv v Slovenskej republike je *de constitutione lata* viac podobné súdom ako iným subjektom, najmä politickej povahy (skupine poslancov, prezidentovi či vláde). Aj preto ústavodarca v čl. 151a ods. 2 ústavy podmienil oprávnenie verejného ochranca práv podať návrh podľa čl. 125 ústavy spôsobom, „ak všeobecne záväzný právny predpis porušuje základné právo alebo slobodu priznanú fyzickej osobe alebo právnickej osobe“.

Podľa názoru ústavného súdu túto podmienku („všeobecne záväzný právny predpis porušuje základné právo alebo slobodu priznanú fyzickej osobe alebo právnickej osobe“) nemožno považovať za splnenú v prípade, ak predmetné reštitučné konanie pred Obvodným pozemkovým úradom v Bratislave (ďalej len „správny orgán“), ktorého je podnecovateľ účastníkom, nebolo právoplatne skončené. Inak povedané, túto podmienku nemožno považovať za splnenú v prípade, ak v čase rozhodovania ústavného súdu ide ešte o „živú vec“, t. j. ide o vec, o ktorej príslušný správny orgán ešte právoplatne nerozhodol, resp. ide o vec, ktorá nie je právoplatne ukončená v rámci všeobecného (správneho) súdnictva rozhodujúceho o opravnom prostriedku proti neprávoplatnému rozhodnutiu príslušného správneho orgánu.

V súvislosti s rozhodovaním všeobecných súdov o opravnom prostriedku proti neprávoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu ústavný súd pripomenul, že ak v tom-ktorom prípade nie je predmetné ustanovenie možné ústavno-konformne interpretovať, tak všeobecný súd, ktorý sa domnieva, že predmetné ustanovenie je ústavne nekonformné, disponuje v zmysle čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy v spojení s čl. 144 ods. 2 ústavy možnosťou pred ním prebiehajúce konanie prerušiť a podať ústavnému súdu návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy.

Od 18. júna 2013, keď bol ústavnému súdu doručený predmetný návrh verejnej

ochrankyne práv na začatie konania o súlade právnych predpisov, do 28. októbra 2015, keď ústavný súd na neverejnom zasadnutí rozhodoval o predmetnom návrhu verejnej ochrankyne práv, nebolo ústavnému súdu doručené právoplatné rozhodnutie príslušného správneho orgánu, ktoré by preukazovalo, že predmetné reštitučné konanie bolo právoplatne skončené.

Vzhľadom na absenciu právoplatného rozhodnutia príslušného správneho orgánu, ktoré by preukazovalo, že predmetné reštitučné konanie bolo právoplatne skončené, a teda že nejde o „živú vec“, a ktoré by zároveň preukazovalo, že v prípade podnecovateľa reálne došlo k aplikácii navrhovateľkou napadnutého ustanovenia, nemožno verejnej ochrankyni práv priznať aktívnu procesnú legitimáciu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že návrh verejnej ochrankyne práv na začatie konania o súlade právnych predpisov odmietol ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

Odlíšne stanovisko sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej

Keďže s väčšinovým právnym názorom pléna ústavného súdu na rozsah aktívnej legitimácie verejného ochrancu práv na podávanie návrhov na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy nesúhlasím, pripájam k nemu svoje odlišné stanovisko.

V plnom rozsahu sa odvolávam na svoje predchádzajúce stanoviská uplatnené k uzneseniam pléna ústavného súdu, ktorými väčšina pléna ústavného súdu odmietla návrhy verejnej ochrankyne práv podané v konaniach podľa čl. 125 ods. 1 ústavy ako podané neoprávnenou osobou, v ktorých som už uviedla (napr. k PL. ÚS 5/2014) nasledovné:

„Diskusia o oprávnení, resp. rozsahu právomoci verejného ochrancu práv podávať návrhy na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 v spojení s čl. 130 ods. 1 písm. f) [t. č. písm. g)] ústavy začala v súvislosti s podaním prvého návrhu verejného ochrancu práv na začatie konania o súlade právnych predpisov vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 8/2010, avšak do prijatého uznesenia z 2. júna 2010 v danej veci a ani do k nemu pripojeného odlišného stanoviska sa právny názor na rozsah tohto oprávnenia nakoniec nepremietol.“

Až v uznesení č. k. PL. ÚS 5/2014-27 z 5. marca 2014 bol prezentovaný väčšinový názor pléna ústavného súdu, podľa ktorého oprávnenie verejného ochrancu práv podľa čl. 130 ods. 1 písm. g) ústavy podávať návrhy na začatie konania o súlade právnych predpisov, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody (zavedené ústavným zákonom č. 92/2006 Z. z. od 1. apríla 2006), je zúžené len na prípady spojené s vybavovaním podnetov verejného ochrancu práv podľa zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov. S takýmto neodôvodneným zúžením právomoci verejného ochrancu práv, aj tak už explicitne obmedzenej v čl. 130 ods. 1 písm. g) ústavy oproti ďalším na základe ústavy oprávneným subjektom na podanie návrhov na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy (päťtine poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezidentovi Slovenskej republiky, vláde Slovenskej republiky, súdom, generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky), nemôžem súhlasiť.

Moje odlišné stanovisko k odmietnutiu návrhu verejnej ochrankyne práv ako podaného neoprávnenou osobou, ktoré považujem za kľúčové z hľadiska mnou prezentovaného právneho názoru na aktívnu legitimáciu verejného ochrancu práv na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov (PL. ÚS 5/2014), už obsahuje vyjadrenie týkajúce sa vzájomného vzťahu čl. 130 ods. 1 písm. f) a čl. 151a ods. 2 ústavy.

Na tomto mieste ho dopĺňam o ďalší argument, ktorý vo mne evokoval bod 42 odôvodnenia uznesenia z 28. októbra 2015, podľa ktorého *«postavenie verejného ochrancu práv v Slovenskej republike je de constitutione lata viac podobné súdom ako iným subjektom, najmä politickej povahy (skupine poslancov, prezidentovi či vláde). Aj preto ústavodarca v čl. 151a ods. 2 ústavy podmienil oprávnenie verejného ochrancu práv podať návrh podľa čl. 125 ústavy spôsobom, „ak všeobecne záväzný právny predpis porušuje základné*

právo alebo slobodu priznanú fyzickej osobe alebo právnickej osobe“». K tomuto bodu (najmä k poslednej vete v ňom obsiahnutej) musím poznamenať, že ak by malo platiť to, čo je tam uvedené, potom by predpokladom uplatnenia právomoci verejného ochrancu práv v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy ako jej súčasť malo byť rozhodnutie o porušení základného práva alebo slobody fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Pritom rozhodovanie o porušení základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb je zatiaľ výlučnou právomocou ústavného súdu, hoci ochranu základných práv a slobôd zabezpečujú aj iné orgány verejnej moci, nie však rozhodovanie o ich porušení. Aj preto sa prikláňam k akceptovaniu vymedzenia aktívnej legitímácie verejného ochrancu práv na podávanie návrhov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy obsiahnutej v čl. 130 ods. 1 písm. g) ústavy (a nie k jej vymedzeniu podľa čl. 151a ods. 2 ústavy), t. j. že verejný ochranca práv je oprávnený na podanie návrhu na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy vo veciach súladu právnych predpisov, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Dôvodom odmietnutia návrhu verejnej ochrankyne práv uvedeným vo výroku uznesenia z 28. októbra 2015 bola skutočnosť, že ho podala neoprávnená osoba. Podľa môjho názoru odôvodnenie uznesenia je za hranicou tohto dôvodu odmietnutia.

Zásadne nemôžem súhlasiť s účelovo vykonštruovanou argumentáciou smerujúcou k odmietnutiu návrhu verejnej ochrankyne práv uvedenou v bode 43 odôvodnenia uznesenia z 28. októbra 2015, ktorá nemá žiadny vzťah k jej aktívnej legitímácii na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov. Táto argumentácia skôr signalizuje u väčšiny pléna „obľúbenú“ zjavnú neopodstatnenosť, resp. neprípustnosť alebo nespĺnenie zákonom predpísaných náležitostí ako dôvod na odmietnutie návrhu; rozhodne nie to, že bol podaný neoprávnenou osobou.

Absenciu právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, resp. právoplatného rozhodnutia správneho súdu (bod 43 odôvodnenia uznesenia z 28. októbra 2015) nemôžem akceptovať ako dôvod na odmietnutie návrhu ako podaného zjavne neoprávnenou osobou preto, lebo sa mi javí ako taký, ktorý nemá vzťah k výroku, ktorý s ním jednoducho nesúvisí. Okrem toho je podľa mňa rovnako neprimerané bez akejkoľvek diferenciácie argumentovať na jednom mieste raz právoplatne skončeným konaním pred správnym orgánom a druhý raz pred správnym súdom, avšak len v prípade, že správny súd rozhoduje o opravnom prostriedku proti neprávoplatným rozhodnutiam príslušného správneho orgánu (t. j. vylučuje sa predovšetkým celá druhá hlava piatej časti v súčasnosti platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúca sa na rozhodnutia, ktorých je zjavná väčšina) ako podmienkou opodstatnenosti podania návrhu verejným ochrancom práv ako oprávnenou osobou. Nevieť však, na základe akej ústavnej, resp. zákonnej úpravy k takémuto záveru dospela väčšina pléna (paradoxne tu vyznieva prirovnanie postavenia verejného ochrancu práv ako podobného súdom uvedené v bode 42 už citovanej časti odôvodnenia), keďže podmienkou predloženia návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov všeobecným súdom nie je právoplatné skončenie konania, ale „postačuje“ zákonom ustanovená podmienka právoplatného prerušenia konania (napr. PL. ÚS 39/2014), s ktorou ráta zákonná úprava [§ 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku)]. Tento právny názor vyjadrený v bode 43 uznesenia z 28. októbra 2015 „svedčí“ konaniu o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy, v ktorom má svoj právny základ princíp subsidiarity, ale aj § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Táto časť odôvodnenia vzhľadom na to, že sa spája s dôvodom odmietnutia návrhu ako podaného neoprávnenou osobou, podľa môjho názoru posúva zužovanie uplatňovania právomoci verejného ochrancu práv ako aktívne legitímovanej osoby podľa čl. 130 ods. 1 písm. f) ústavy do ústavne neakceptovateľnej roviny. Navyše bez akéhokoľvek právneho základu zásadným spôsobom oslabuje podstatu ochrany základných práv a slobôd (podľa § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde „právoplatné rozhodnutia vydané v občianskoprávnom alebo správnom konaní na základe právneho predpisu,

	<p>ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté“; pritom nestrácam zo zreteľa skutočnosť, že „povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať“).</p> <p>Za nenáležitý dôvod odmietnutia návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov ako podaného neoprávnenou osobou vo všeobecnosti, teda nielen ak ide o verejného ochrancu práv, považujem argumentáciu uvedenú v bode 44 (čl. 152 ods. 4 ústavy), ktorú spájam predovšetkým s výkladom a aplikáciou právnych predpisov, nie s konaním o ich súlade, a už vôbec nie s aktívnou legitimáciou orgánu verejnej moci na podanie návrhu podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Prikláňam sa k názoru, že ak sú možné napr. tri výklady právneho predpisu (jeho ustanovenia), z toho dva sú ústavne neakceptovateľné, naozaj treba pri jeho aplikácii použiť princíp obsiahnutý v čl. 152 ods. 4 ústavy. Ak je však takýto právny predpis (jeho ustanovenie) obsahom návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, preferujem s odvolaním sa na všeobecný princíp právneho štátu, ktorého súčasťou je o. i. aj princíp právnej istoty, meritórne preskúmanie takéhoto právneho predpisu (jeho ustanovenia), čo plne korešponduje s čl. 1 ods. 1 ústavy.</p> <p>Opakovane zdôrazňujem, že pri posudzovaní aktívnej procesnej legitímácie verejného ochrancu práv vo veciach podľa čl. 125 ústavy sa – aj vzhľadom na jeho postavenie v ústavnom systéme Slovenskej republiky a na princípy inak štandardne uplatňované v rozhodovacej činnosti ústavného súdu – jednoznačne prikláňam k materiálnemu chápaniu ústavnosti, materiálnemu chápaniu práva, ako aj právneho štátu, na ktoré sa ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti stabilne odvolal už mnohokrát (napr. PL. ÚS 1/01, PL. ÚS 10/05, PL. ÚS 9/2012, PL. ÚS 1/2014, PL. ÚS 49/03, PL. ÚS 3/04, PL. ÚS 18/06, PL. ÚS 17/08, PL. ÚS 1/09, PL. ÚS 13/2012), a nie k formalistickým prístupom opomínajúcim túto skutočnosť.</p> <p>Navyše si myslím, že návrh predložený verejnou ochrankyňou práv práve so zreteľom na ústavným súdom opakované uprednostňovanie materiálneho uplatňovania práva a materiálneho chápania ústavnosti spĺňal aj podmienky už judikované ústavným súdom, <i>«že verejný ochranca práv môže podať návrh podľa čl. 125 ústavy, „vždy však v súvislosti so svojou základnou ústavnou právomocou ochraňovať konkrétne, a nie abstraktné práva fyzických a právnických osôb...“</i>, <i>„vždy však v súvislosti so svojou základnou ústavnou právomocou ochraňovať konkrétne, a nie abstraktné práva fyzických a právnických osôb...“</i>». Nesúhlasím s tvrdením väčšiny pléna, že „verejný ochranca práv môže namietat' neústavnosť len takého zákona, ktorý upravuje základné práva a slobody...“ (s. 13 odôvodnenia). Podľa mňa zákon ako normatívny právny akt najvyššieho stupňa právnej sily môže základné práva alebo slobody porušovať, resp. ohrozovať bez toho, aby z nich explicitne robil predmet svojej právnej úpravy (čo koniec koncov korešponduje s terminológiou vyjadrujúcou podstatu konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy).</p> <p>Odlíšné stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa</p> <p>Ostáva mi (disenty PL. ÚS 40/2014, PL. ÚS 5/2014, PL. ÚS 36/2015) len, požičať si pre výstižnosť a antickú presnosť, prirodzene viac ako metaforu než doslovne, výrok Cicerónov: <i>Quo-usque tandem abutere, Catilina, patientia nostra?</i> Skutočnosť, že konanie o veci podnecovateľa na správnych orgánoch a súdoch nie je ukončené, nebráni verejnej ochrankyni práv podať návrh na nesúlad.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: PL. ÚS 5/2014, PL. ÚS 40/2014, PL. ÚS 36/2015, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov § 11 ods. 1 písm. g)</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>Súlad - súlad právnych predpisov konanie pred ústavným súdom - podmienky konania pred ústavným súdom konanie pred ústavným súdom - oprávnenie na podanie návrhu návrh - odmietnutie</p>

spisová značka	PLz. ÚS 5/2015
populárny názov	Sťažnosti proti rozhodcovským súdom
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o zjednocovaní právnych názorov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o zjednotení právnych názorov
dátum rozhodnutia	18.11.2015
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	
analytická právna veta	Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov.
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 16. októbra 2013 doručená sťažnosť sťažovateľky, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodcovským rozsudkom Rozhodcovského súdu Slovenského futbalového zväzu Bratislava sp. zn. 19/12 RS z 3. júna 2013, ktorý rozhodol, že sťažovateľka je povinná zaplatiť svojmu bývalému hráčovi dlžnú sumu. Vec sťažovateľky je vedená na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 783/2015.</p> <p>Ústavnému súdu, jeho II. senátu, bolo pridelených niekoľko ďalších podaní, ktoré smerujú proti rozhodcovským súdom, ktoré konali a rozhodovali v režime zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o rozhodcovskom konaní“). Ide o sťažnosti sp. zn. II. ÚS 824/2015 a sp. zn. II. ÚS 782/2015. Ak sťažovateľ označí za odporcu takýto subjekt, tak ako najprvotnejšiu podmienku vo fáze <i>a limine</i> je nutné ustáliť, či má ústavný súd právomoc o takejto sťažnosti rozhodnúť.</p> <p>II. senát dospel k právnemu názoru, že nemá právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy proti rozhodcovským súdom, pretože ani na základe skutočnosti subsidiarity, resp. že vydá exekvovateľné rozhodnutie, nemožno rozhodcovský súd vnímať ako orgán verejnej moci, pričom tento právny názor je odchylný od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov, a preto uznesením II. senátu sa navrhuje plénu, aby zjednotilo podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odchyľne právne názory.</p> <p>Žiaden senát netvrdí, že rozhodcovský súd je orgánom verejnej moci, ale v niektorých rozhodnutiach bol prijatý právny názor, že absencia právneho prostriedku nápravy aktivuje právomoc ústavného súdu, resp. ak vydá takýto súkromný súd exekvovateľné rozhodnutie, je potlačená súkromná povaha súdu, a preto možno preskúmať jeho rozhodnutia akoby bol orgánom moci verejnej. II. senát je presvedčený, že súkromná povaha týchto súdov vylučuje prieskum ich rozhodnutí, pričom táto pozícia nie je formálna, ale funkčná, vychádzajúca zo zmyslu ústavnej sťažnosti a zmyslu rozhodcovských súdov, ich procesnej autonómie. II. senát je presvedčený, že dostatočnú ochranu poskytuje žaloba podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní, zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Exekučný poriadok a v istom zmysle aj iné súkromnoprávne nástroje.</p> <p>Právny názor o prijateľnosti sťažností proti rozhodcovským súdom bol vyslovený v podstate v procesne „najčistejšej“ meritórnej forme rozhodovania – formou nálezu. Nie je preto pochybnosť, že vymedziť sa proti tomuto právnemu názoru je potrebné prostredníctvom § 6 zákona o ústavnom súde.</p> <p>Prehľad doterajšieho rozhodovania senátov ústavného súdu o sťažnostiach proti postupu a rozhodnutiam rozhodcovských súdov:</p> <p>V ostatných rokoch mal ústavný súd viacero príležitostí formulovať svoje názory</p>

na rozhodcovské konanie a na prieskum rozhodcovských rozsudkov, uznesení a postupov. Vo výraznej väčšine prípadov boli sťažnosti z rôznych dôvodov odmietnuté. Dôvody odmietnutia boli pritom nasledovné:

- Vo viacerých prípadoch došlo k odmietnutiu z dôvodu *nevyčerpania opravných prostriedkov, resp. iných právnych prostriedkov, a to konkrétne žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku* podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní alebo v rámci exekučného konania podľa § 45 zákona o rozhodcovskom konaní. (uznesenia IV. ÚS 115/2013, IV. ÚS 149/2013, I. ÚS 104/2014, III. ÚS 36/2014, III. ÚS 39/2014, IV. ÚS 39/2012, I. ÚS 222/09, I. ÚS 121/03).
- V iných prípadoch bola sťažnosť odmietnutá, pretože sťažovateľ *podal zároveň žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku* a o tejto žalobe ešte nebolo rozhodnuté (uznesenia III. ÚS 276/2013, IV. ÚS 394/2012, III. ÚS 444/2012, IV. ÚS 406/09).
- Viacero sťažností bolo odmietnutých z dôvodu, že *nesmerovali proti meritórnym rozhodnutiam rozhodcovských súdov, ale „len“ proti postupu alebo procesným rozhodnutiam a namietané nedostatky mohli byť napravené v režime zákona o rozhodcovskom konaní*. (uznesenie III. ÚS 220/2014, III. ÚS 322/2014, III. ÚS 335/2010). Takto boli odmietané aj sťažnosti proti *prieťahom rozhodcovských súdov* (I. ÚS 143/2013, I. ÚS 234/2013, II. ÚS 432/2015).
- V niektorých prípadoch námietky sťažovateľov *smerovali proti odôvodneniu rozhodcovského rozsudku* a sťažovatelia namietali jeho nedostatočné odôvodnenie alebo nepreskúmateľnosť. Ústavný súd implicitne potvrdil, že sťažnosť proti rozhodcovskému rozsudku v zásade je prípustná, v daných prípadoch však tieto sťažnosti odmietol ako zjavne neodôvodnené na základe preskúmania predmetného odôvodnenia a konštatovania, že je ústavne konformné (uznesenia III. ÚS 49/2014, III. ÚS 95/2010, III. ÚS 213/2010, I. ÚS 569/2012).
- V niektorých prípadoch ústavný súd sťažnosti odmietol ako *oneskorene podané* (uznesenia II. ÚS 173/2010, III. ÚS 41/2010, III. ÚS 49/2010).
- Výnimku z už citovaných odmietnutých sťažností predstavujú dva nálezy III. senátu ústavného súdu, v ktorých sťažnostiam vyhovel a konštatoval porušenie základných práv zo strany príslušných rozhodcovských súdov. Okrem toho je na ďalšie konanie prijatá sťažnosť sp. zn. II. ÚS 155/2015. V náleze sp. zn. III. ÚS 162/2011 z 31. mája 2011 ústavný súd v právnej vete uviedol, že pokiaľ po skončení jednoinštančného konania pred rozhodcovským súdom nie je žiadna účinná možnosť nápravy prostredníctvom všeobecných súdov, ústavný súd je oprávnený posudzovať zákonnosť a ústavnosť rozhodnutia rozhodcovského súdu (Zbierka nálezov a uznesení ústavného súdu, rozhodnutie č. 40/2011). V náleze sp. zn. III. ÚS 547/2013 z 19. februára 2014 ústavný súd taktiež konštatoval, že „*práve osobitný zákon o rozhodcovskom konaní vytvoril právnu prípustnosť kontroly súdnej moci nad rozhodcovskými rozsudkami (ale i ostatnými rozhodnutiami všeobecných súdov) v taxatívne vymedzených prípadoch. Ak však po skončení jednoinštančného konania pred rozhodcovským súdom nie je žiadna účinná možnosť nápravy prostredníctvom všeobecných súdov, je namieste, aby do tohto procesu aktívne zasiahol aj ústavný súd.*“. Uvedené rozhodnutie spolu s predchádzajúcim nálezom vychádzali z názoru, že až konečné rozhodnutie rozhodcovského súdu možno za konkrétnych okolností napadnúť ústavnou sťažnosťou. Akcentuje tak nemožnosť inej právnej ochrany, a teda preskúmateľnosť aj nemeritórnych rozhodnutí.

Citovanými rozhodnutiami sa ako kľúčová otázka vinie charakter rozhodcovského konania a rozhodcovských súdov a aplikovateľnosť hlavne základných procesných záruk vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodcovské konanie.

II. senát ústavného súdu dospel pri posudzovaní uvedenej sťažnosti k právnenému názoru, že postup a rozhodnutia (a to tak procesné, ako aj meritórne) rozhodcovských súdov nemôžu byť predmetom konania o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy. Tento právny názor je odchylný od právnych názorov III. senátu ústavného súdu prezentovaných v dvoch nálezoch, ktorým konštatoval porušenie základných práv rozhodcovskými súdmi. II. senát ústavného súdu preto považuje za žiaduce predložiť otázku sťažností proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov plénu ústavného súdu na účely zjednotenia týchto

	právnych názorov.
z odôvodnenia	<p>II. senát ústavného súdu sa stotožňuje s charakteristikou rozhodcovského konania, že jeho podstata „spočíva v mimosúdnom riešení sporov, pričom samotné rozhodcovské konanie je alternatívou konania pred všeobecnými súdmi, keď jeho významnými prednosťami oproti konaniu pred všeobecnými súdmi sú flexibilita a rýchlosť konania, jeho neformálnosť a nižšie trovy konania. Pri tomto konaní zákon počíta s minimálnymi zásahmi všeobecných súdov do výsledkov rozhodovacej činnosti rozhodcovských súdov, pretože v súlade s § 40 zákona o rozhodcovskom konaní možno tuzemský rozhodcovský rozsudok napadnúť žalobou na príslušnom všeobecnom súde len z taxatívne vymedzených dôvodov, ktoré spočívajú v dodržiavaní zákonnosti. Aj keď toto rozhodcovské konanie možno označiť za menej zložitú procedúru, než aká je vlastné konanie pred všeobecnými súdmi, je v rámci neho nevyhnutné dodržiavať zásady spravodlivosti a zákonnosti.“</p> <p>II. senát ústavného súdu sa taktiež stotožňuje s názorom, že rozhodcovský súd nie je orgánom verejnej moci.</p> <p>II. senát ústavného súdu sa prikláňa k názoru, že ak rozhodcovský súd nie je orgánom verejnej moci, nemožno jeho postup alebo rozhodnutia preskúmať v konaní podľa čl. 127 ústavy a prípadná sťažnosť proti postupu alebo rozhodnutiu rozhodcovského súdu je z hľadiska dodržania právomoci nezlučiteľná s čl. 127 ústavy.</p> <p>Rozhodcovské konanie je inštitútom súkromného práva, v ktorom rozhodcovia ako osoby súkromného práva rozhodujú spory na základe súkromnoprávneho aktu účastníkov konania. Rozhodcom ani rozhodcovským súdom nie je formálne ani materiálne zverený výkon verejnej moci a z tohto dôvodu nemôžu byť pasívne legitimovaní v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.</p> <p>Rozhodcovský rozsudok je exekučným titulom v zmysle § 41 ods. 2 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Je pravdou, že zákonodarca v rámci svojho uváženia priznal status exekučného titulu aktu osôb súkromného práva. To však bez ďalšieho neznamená, že dané osoby súkromného práva sú orgánmi verejnej moci. Zo žiadneho ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní alebo iného predpisu nevyplýva, že zákonodarca zamýšľal zveriť rozhodcovským súdom výkon verejnej moci.</p> <p>To neznamená, že označenie súkromnoprávneho aktu (rozhodcovského rozsudku) za exekučný titul je oslobodené od akejkoľvek verejnoprávnej kontroly alebo ingerencie. Túto kontrolu zákonodarca zveril všeobecným súdom v rámci konania o zrušení rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní, resp. v rámci exekučného konania podľa § 57 ods. 1 písm. l) Exekučného poriadku. Týmto mechanizmami sa zabezpečuje ochrana pred porušením určitých základných noriem aplikovateľných na rozhodcovské konanie. Z uvedeného však nevyplýva, že samotný rozhodcovský súd je (alebo sa momentom vydania rozhodcovského rozsudku stáva) orgánom verejnej moci. Právny poriadok Slovenskej republiky síce rozhodcovskému rozsudku pripisuje vlastnosť vykonateľnosti a zároveň je aj exekučným titulom, rozhodcovský súd však pri exekúcii na základe rozhodcovského rozsudku nemá žiadne verejnoprocenské oprávnenia. Rozhodcovský rozsudok síce nadobúda najneskôr v kontexte exekučného konania verejnoprávny rozmer, v tomto procesnom štádiu však už rozhodcovský súd nevykonáva žiadne úkony. Ani prípadná exekúcia na základe rozhodcovského rozsudku tak neodôvodňuje záver, že rozhodcovský súd je orgánom verejnej moci. Aj notárske zápisnice o priamej vykonateľnosti nie sú rozhodcovskému rozsudku nepodobné z hľadiska exekúcie a nestávajú sa tým mocenskými aktmi.</p> <p>K opačnému uvažovaniu môže pochopiteľne zväzdať materiálny prístup k interpretácii práva, ku ktorému sa ústavný súd hlási. Život práva prebieha medzi formálnosťou a materiálnosťou. Formálnosť, ba až formalizmus, majú v práve svoje funkčné a nenahraditeľné miesto. Formálnosť ostáva aj v dobe materiálnosti dôležitou vlastnosťou práva. V predmetných veciach však rozhodcovské súdy nie sú mocenskými telesami formálne, vlastne ani materiálne, ale iba zdanlivo materiálne.</p> <p>Možno zhrnúť, že rozhodcovský súd ostáva súkromnoprávnou zmluvnou entitou</p>

v zásade autonómneho (nie heteronómneho) práva. Nie je to žiaden mocenský, vrchnostenský orgán zriadený zákonom, aký predpokladá ústava v čl. 143. Nejde o mocenský orgán, ktorý je výrazom nedobrovoľného, nutného podriadenia sa moci ako prejavu zákonom zakázanej svojpomoci v právnom štáte, resp. štátneho monopolu donútenia, a nejde o demokraticky legitimovaný, normatívne ukotvený orgán verejnej moci ako súčasť permanentnosti výkonu moci. Je pravdou, že zákonodarca v rámci svojho uváženia priznal status exekučného titulu aktu osôb súkromného práva, to však bez ďalšieho neznamená, že dané osoby súkromného práva sú orgánmi verejnej moci. Verejná moc môže zákonom urobiť exekučne vykonateľný aj súkromný akt, a tým sa tento nestane vrchnostenským individuálnym právnym aktom a jeho vydavateľ orgánom verejnej moci. Exekvovateľné sú aj zahraničné tituly, a to neznamená, že národný súd môže preskúmať počínanie telies, ktoré ich vydali.

Prieskum podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní nie je inštančným prieskumom, ale posúdením, či súkromný subjekt – rozhodcovský súd, neporušil v súkromných vzťahoch zákonné ustanovenia, teda niečo ako posúdenie platnosti zmluvy v hmotnom práve. Rozhodcovský súd nie je „iným súdom“ podľa čl. 127 ústavy. Súd a „súd“ tu nie sú synonymá, ale homonymá. Pri iných súkromných súdoch, napríklad súdoch občianskych združení či súdoch politických strán, ktoré nemajú takú estetickú podobu so štátnymi súdmi ako rozhodcovské súdy, tiež nie sú pochybnosti o ich súkromnej povahe (III. ÚS 15/09 – súd SDKÚ; *Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia, ktorí boli v tomto konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, namietali porušenie základných práv a práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru v sťažnosti postupom a rozhodnutiami orgánov politickej strany, teda právnickou osobou, ktorá verejnú moc nevykonáva, preto ich sťažnosť je nezlučiteľná ratione personae s čl. 127 ústavy*). Okrem tohto, perspektíva *reductio ad absurdum* nám napovedá, že ak by sme uznali čo i len minimum „mocenskosti“ rozhodcovských súdov, prichádzala by do úvahy zodpovednosť za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov. Napokon, ingerencia ústavného súdu prijatím a vyhovením sťažnosti proti rozhodcovským súdom by poškodzovala druhú stranu rozhodcovského konania.

II. senát ústavného súdu v tomto smere taktiež poukazuje na prax ústavných súdov iných štátov, ktoré – hoci rozhodcovské rozsudky taktiež považujú za exekučné tituly – nepripúšťajú ústavné sťažnosti proti týmto rozsudkom.

Ústavný súd Českej republiky v uznesení sp. zn. IV.ÚS 174/02 z 15. júla 2002 dospel k záveru, že Rozhodcovský súd pri Hospodárskej komore Českej republiky a Agrárnej komore Českej republiky „nie je orgánom verejnej moci a teda ani jeho rozhodcovské nálezy nemôžu byť rozhodnutím orgánu verejnej moci. [...] Rozhodca nenachádza právo, ale tvorí (prípadne určuje, vyjasňuje, teda urovnáva) záväzkový vzťah v zastúpení strán. Jeho moc teda nie je delegovanou zvrchovanou mocou štátu, ale pochádza od súkromnej vlastnej moci strán určovať si svoj osud.“. Sťažnosť proti rozhodcovskému rozsudku tak bola odmietnutá.

Podobne v uznesení sp. zn. IV. ÚS 435/02 z 22. októbra 2002 Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že rozhodcovský súd „je súkromnou osobou, ktorá je súdom len podľa názvu, nepatrí do sústavy súdov podľa zákona o súdoch, a nie je orgánom verejnej moci. Má povahu odbornej organizácie sprostredkujúcej služby pre osoby, ktorú chcú, aby rozhodca ich právny vzťah vyjasnil a napevno určil... Z tohto hľadiska [rozhodcovský súd] nie je v konaní o ústavnej sťažnosti pasívne legitimovaný.“. Aj v tomto prípade bola sťažnosť proti rozhodcovskému rozsudku odmietnutá.

Ústavný súd Českej republiky konzistentne odmieta všetky ústavné sťažnosti smerujúce proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov (uznesenia Ústavného súdu Českej republiky III. ÚS 582/02, I. ÚS 263/03, I. ÚS 339/02, III. ÚS 32/06, I. ÚS 483/07, IV. ÚS 511/03, III. ÚS 2266/09, III. ÚS 1425/09, I. ÚS 2996/13, IV. ÚS 4594/12, I. ÚS 2996/13, IV. ÚS 3184/14).

K identickému záveru dospel aj nemecký Spolkový ústavný súd, podľa ktorého rozhodnutia rozhodcovských súdov nepredstavujú akty verejnej moci, a preto nie sú preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti (1 BvR 744/94, 1 BvR 698/99). Taktiež nemecká odborná literatúra potvrdzuje, že ústavná sťažnosť proti

rozhodcovskému rozsudku je neprípustná, pretože nejde o akt verejnej moci; rozhodcovský rozsudok podlieha prieskumu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku a rozhodnutia všeobecných súdov v tomto konaní sú napadnuteľné ústavnou sťažnosťou, samotný rozhodcovský rozsudok však nie.

II. senát ústavného súdu považuje citovanú judikatúru zahraničných súdov za relevantnú aj v kontexte práva Slovenskej republiky. Po prvé, právna úprava rozhodcovského konania je v mnohých štátoch veľmi podobná z dôvodu jednotiaceho vplyvu medzinárodných dohovorov (Newyorský Dohovor o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí, vyhláška ministra zahraničných vecí č. 74/1959 Zb., a Európsky dohovor o medzinárodnej obchodnej arbitráži, vyhláška ministra zahraničných vecí č. 176/1964 Zb.), ako aj Modelového zákona UNCITRAL o medzinárodnej arbitráži. Po druhé, pri výklade inštitútu ústavnej sťažnosti sú osobitne relevantné práve príklady krajín, ktoré poznajú ústavnú sťažnosť.

Pre úplnosť II. senát ústavného súdu taktiež poukazuje na podrobné rozpracovanie tunajších otázok v judikatúre Štátneho súdneho dvora (Staatsgerichtshof) Lichtenštajnského kniežatstva. Štátny súdny dvor v konaní o ústavnej sťažnosti proti rozhodcovskému rozsudku podrobne analyzoval charakter rozhodcovského konania, ako aj relevantnú nemeckú literatúru a dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok nepredstavuje rozhodnutie, resp. opatrenie verejnej moci, a preto nemôže byť napadnutý individuálnou ústavnou sťažnosťou. Štátny súdny dvor ďalej dôvodil, že aj keby napadnutý rozhodcovský rozsudok predstavoval akt verejnej moci, nebola by ústavná sťažnosť prístupná z dôvodu nevyčerpania iných právnych prostriedkov, konkrétne žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Parížsky odvolací súd uznal právo na prístup súdu úpadcu, ktorý nemal na zaplatenie rozhodcovského súdneho poplatku proti veriteľom, a preto bolo rozhodcovské konanie zastavené (Cour d'appel Paris, 1e ch., Nov. 17, 2011, n° 09/24158).

II. senát ústavného súdu si nie je vedomý toho, že by ústavné súdy iných štátov, ktorých inštitucionálne zaradenia a právomoci sú podobné Ústavnému súdu Slovenskej republiky, pripúšťali ústavné sťažnosti proti rozhodcovským rozsudkom. Jedinou výnimkou je Ústavný súd Chorvátskej republiky, ktorý v niekoľkých konaniach taktiež riešil otázku prípustnosti ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiam rozhodcovských súdov, pričom ich prieskum v konaní o ústavnej sťažnosti v ojedinelých rozhodnutiach pripustil (rozhodnutia Ústavného súdu Chorvátskej republiky U-III-669/2003 z 27. 10. 2004 dostupný na www.codices.coe.int, U-III-3000/2007 z 15. 3. 2012). Nešlo však o jednotný názor celého súdu (opozitné rozhodnutie Ústavného súdu Chorvátskej republiky U-III-410/1995 zo 17. 11. 1999, ale najmä odlišné stanoviská vo veci U-III-669/2003 z 27. 10. 2004).

Stále rozhodcovské súdy v praxi nie sú pravidlom a často v rozhodcovských konaniach rozhoduje ad hoc rozhodcovský súd. Takýto rozhodcovský súd nemá ani zriaďovateľa. Po vydaní rozhodcovského rozsudku sa funkcia rozhodcov končí (functus officio) a neexistuje tak „osoba“, s ktorou by ústavný súd v rámci prípadného prieskumu mohol konať. S uvedenou komplikáciou súvisí aj otázka vrátenia veci na ďalšie konanie. Ak ústavný súd zruší rozhodcovský rozsudok vydaný ad hoc rozhodcovským súdom, nebude už zväčša existovať žiadna entita (či už s právnou subjektivitou, alebo bez právnej subjektivity), ktorej by bolo možné vec vrátiť na ďalšie konanie. V uznesení sp. zn. II. ÚS 432/2015 k tomu ústavný súd uviedol: „*Napokon možno uviesť, že aj z hľadiska procesnej komunikácie nie je rozhodcovský súd pre ústavný súd partnerom. Z tohto dôvodu sa ústavný súd vôbec nezaoberal, aký je stav napadnutého rozhodcovského konania.*“

Ústavný súd by nemohol ostať pokojný s vedomím, že účastníci nemajú v rozhodcovskom konaní žiadnu účinnú právnu ochranu, preto sa ďalej zaoberal aj otázkou, akým spôsobom vyžaruje cez zákony na rozhodcovské konanie právo na spravodlivý proces, teda ako sa v tomto zmysle na rozhodcovské súdy aplikuje čl. 46 ústavy a čl. 6 dohovoru, a teda či sa bez ďalšieho môžu dopustiť ich porušenia.

V literatúre sa, prirodzene, objavuje prevládajúci názor, že rozhodcovské súdy samotné nie sú viazané dohovorom. Európsky súd pre ľudské práva, resp. Komisia v minulosti judikovali, že slobodné uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy

zakladá vzdanie sa práv vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok zo 4. 3. 1987 vo veci R. proti Švajčiarsku, č. 10881/84), ale že takéto vzdanie sa procesných práv je prípustné len vo vzťahu k niektorým právam, nie akýmkoľvek právam vyplývajúcim z čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozhodnutie o odmietnutí z 23. februára 1999 vo veci Suovaniemi a ďalší proti Fínsku). Tu treba upozorniť, že Európsky súd pre ľudské práva nie je viazaný národným právom.

V kontexte dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku vymedzených v § 40 zákona o rozhodcovskom konaní by niektoré typy procesných väd, ktoré v konaní pred všeobecnými súdmi zakladajú porušenie základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mohli byť dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Po ostatnej novele zákonom č. 336/2014 Z. z. účinnej od 1. januára 2015 bol do § 40 vnesený ďalší dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku, resp. podanie žaloby proti nemu, a to rozpor s *verejným poriadkom*. Možno sa domnievať, že všeobecný súd by mohol ako súčasť tohto dôvodu považovať aj extrémne procesné vady. To je však priestor pre všeobecné súdy, resp. až takto sprostredkovane pre ústavný súd. Čo sa týka ochrany zraniteľných osôb, spotrebiteľov, zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov dáva štátnym súdom ešte väčšiu možnosť vstupovať do rozhodcovského konania, a to vrátane hmotných otázok a vo veľkorsých lehotách.

II. senát ústavného súdu pripomína, že rámec rozhodcovského konania je formulovaný v napätí medzi cieľom dosiahnuť vecne správne rozhodnutie a cieľom dosiahnuť finálne rozhodnutie. Na jednej strane štát trvá na určitej miere prieskumu rozhodcovských rozsudkov, v rámci ktorej dochádza – v rozsahu tohto prieskumu – k obmedzenému prieskumu a zrušeniu nesprávnych rozhodnutí, na druhej strane by príliš rozsiahly prieskum rozhodcovských rozsudkov spochybňoval rýchlosť a finalitu riešenia sporov, ktorá je jednou z hlavných výhod rozhodcovského konania.

Vec sa javí tým spôsobom, pričom však toto nemá byť vyslovene ústavnokonformný výklad, že niektoré závažné procesné vady podobné tým, ktoré chráni základné právo na spravodlivý proces, sú chránené dôvodmi na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní. Sťažovateľ z povahy veci vždy bude mať k dispozícii iný účinný právny prostriedok, v dôsledku čoho by sťažnosť podľa čl. 127 ústavy bola v konečnom dôsledku neprípustná. Právo podať sťažnosť podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu všeobecných súdov v rámci konania o zrušení rozhodcovského rozsudku ostáva, samozrejme, (po vyčerpaní iných právnych prostriedkov) zachované.

Ústavný súd nevyklučuje, že škody spôsobené v rozhodcovskom konaní, a to nielen finálnym rozhodnutím, sú žalovateľné tak, že zúčastnené subjekty (ide o delikátnu rovnováhu medzi občianskoprávnou zodpovednosťou a jurisdikčnou autonómiou) by mohli byť odporcami v civilnom konaní o náhradu škody

Prijímanie sťažností je tiež neférové voči druhej, úspešnej strane rozhodcovského sporu. Ústavný súd sa prijímaním týchto sťažností stáva akýmsi všeobecným, snáď dovolacím súdom, ktorý v lepšom prípade rieši len procesné pochybenia. Ústavný súd tým môže narušovať aj takpovediac komunitný charakter niektorých odvetví, kde je rozhodcovské konanie tradične prirodzené, akými sú napríklad prostredie športu a *lex sportiva*.

Možno teda zhrnúť, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiam rozhodcovských súdov je vylúčená z povahy veci, keďže rozhodcovské súdy nie sú orgánmi verejnej moci. Účinným (hmotným) právnym prostriedkom proti rozhodcovským rozsudkom je vždy žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní. Perspektívou subsidiarity možno uviesť, že ústavný súd môže mať vplyv na rozhodcovské konanie len prostredníctvom prieskumu rozhodnutí štátnych všeobecných súdov konajúcich o zrušení rozhodcovských rozsudkov. Vzhľadom na už uvedené zaujal II. senát právny názor, ktorý možno vyjadriť touto právnou vetou:

„Ústavný súd Slovenskej republiky nemá právomoc rozhodovať o sťažnostiach proti postupu alebo rozhodnutiu rozhodcovských súdov.“

	Plénum ústavného súdu citovaný návrh stanoviska na zjednotenie odchylných právnych názorov schválilo. Senáty ústavného súdu budú v zmysle § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané týmto uznesením ústavného súdu.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: IV. ÚS 115/2013, IV. ÚS 149/2013, I. ÚS 104/2014, III. ÚS 36/2014, III. ÚS 39/2014, IV. ÚS 39/2012, I. ÚS 222/09, I. ÚS 121/03, III. ÚS 276/2013, IV. ÚS 394/2012, III. ÚS 444/2012, IV. ÚS 406/09, III. ÚS 220/2014, III. ÚS 322/2014, III. ÚS 335/2010, I. ÚS 143/2013, I. ÚS 234/2013, II. ÚS 432/2015, III. ÚS 49/2014, III. ÚS 95/2010, III. ÚS 213/2010, I. ÚS 569/2012, II. ÚS 173/2010, III. ÚS 41/2010, III. ÚS 162/2011, III. ÚS 547/2013, I. ÚS 76/02, I. ÚS 139/04, I. ÚS 57/04, IV. ÚS 459/2011, III. ÚS 162/2011, I. ÚS 143/2013, I. ÚS 335/2010, I. ÚS 234/2013, II. ÚS 191/2015, PL. ÚS 14/2010, II. ÚS 50/2010 Ústavný súd Českej republiky: IV. ÚS 174/02, IV. ÚS 435/02, Pl. ÚS 37/08, III. ÚS 582/02, I. ÚS 263/03, I. ÚS 339/02, III. ÚS 32/06, I. ÚS 483/07, IV. ÚS 511/03, III. ÚS 2266/09, III. ÚS 1425/09, I. ÚS 2996/13, IV. ÚS 4594/12, I. ÚS 2996/13, IV. ÚS 3184/14, I. ÚS 3227/07 Nemecký Spolkový ústavný súd: 1 BvR 744/94, 1 BvR 698/99 Štátny súdny dvor Lichtenštajnského kniežatstva: StGH 2008/46, StGH 2010/74 Parížsky odvolací súd: 1e ch., Nov. 17, 2011, n° 09/24158 Ústavný súd Chorvátskej republiky: U-III-669/2003 z 27. 10. 2004, U-III-3000/2007 z 15. 3. 2012, U-III-410/1995 zo 17. 11. 1999, odlišné stanoviská vo veci U-III-669/2003 z 27. 10. 2004 ESELP: rozsudok zo 4. 3. 1987 vo veci R. proti Švajčiarsku, č. 10881/84, rozhodnutie o odmietnutí z 23. februára 1999 vo veci Suovaniemi a ďalší proti Fínsku
súvisiace právne predpisy	zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov
klúčové slová	Stanovisko - stanovisko pléna ústavného súdu rozhodcovské konanie - rozhodcovský súd

spisová značka	PLz. ÚS 1/2016
populárny názov	Skúmanie výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	procesné konanie ÚS SR
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o zjednotení právnych názorov
dátum rozhodnutia	03.02.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	
analytická právna veta	Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi.
skutkový stav a základné fakty	Konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov môže vyústiť do meritórneho rozhodnutia orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. (ďalej len „ústavný zákon o ochrane verejného záujmu“ alebo „ústavný zákon“). V zmysle čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu ak sa v tomto konaní preukázalo, že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom, alebo v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje, rozhodnutie obsahuje výrok, v ktorom sa uvedie, v čom je konanie alebo opomenutie verejného funkcionára v rozpore s týmto ústavným zákonom alebo zákonom, odôvodnenie a poučenie o opravnom prostriedku. Rozhodnutie obsahuje aj povinnosť zaplatiť pokutu podľa odseku 10. Výška pokuty uloženej verejnému funkcionárovi, proti ktorému smeruje rozhodnutie podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, sa určuje podľa pravidiel ustanovených v čl. 9 ods. 10, 15 a 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Dotknutí verejní funkcionári môžu podať návrh na preskúmanie rozhodnutia

	<p>niektorého z orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona, ktorým im bola v zmysle čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu uložená pokuta, o ktorom rozhodne ústavný súd v ústavným zákonom ustanovených lehotách.</p> <p>Súčasťou ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, ktoré zakladajú právomoc ústavného súdu preskúmať rozhodnutia orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona vydané v konaní o veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, sú aj blanketové ustanovenia, prostredníctvom ktorých odkazuje na (podrobnejšiu) úpravu konania o preskúmaní rozhodnutí orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu na osobitný zákon, ktorým je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).</p> <p>Preskúvanie správnosti výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi v doterajšej judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky</p> <p>Ústavnému súdu bol 19. júna 2015 doručený návrh M. V., na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Markušovce z 2. júna 2015 vydaného v konaní podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Vec bola pridelená II. senátu ústavného súdu (sudca spravodajca Ladislav Orosz). Ústavný súd návrh predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 463/2015-11 z 29. júla 2015 ho prijal na ďalšie konanie. V súvislosti s prípravou rozhodnutia vo veci samej II. senát ústavného súdu zistil, že senáty ústavného súdu sa s právnymi problémami, ktoré tvoria podstatu argumentácie navrhovateľa (správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi za porušenie povinností ustanovených ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu), už viackrát zaoberali, pričom z analýzy doterajšej judikatúry vyplýva, že senáty ústavného súdu v obdobných veciach, ako je návrh navrhovateľa založili svoje rozhodnutia na odchylných právnych názoroch.</p> <p>Rozhodnutia ústavného súdu možno rozdeliť do dvoch veľkých skupín:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozhodnutia vychádzajúce z právneho názoru o nedostatku právomoci ústavného súdu preskúmať v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi (III. ÚS 25/07, III. ÚS 24/07, II. ÚS 77/07, I. ÚS 72/08, II. ÚS 188/2010) - rozhodnutia, v ktorých senáty ústavného súdu preskúmali správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi (resp. sa k tejto otázke vecne vyjadrili) (II. ÚS 153/07, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, I. ÚS 91/07, III. ÚS 172/08, IV. ÚS 115/08, III. ÚS 84/08, III. ÚS 259/08, IV. ÚS 613/2013, III. ÚS 53/2015)
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Po zistení, že k otázke preskúvania správnosti výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi v rozhodnutí podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov sa v doterajšej judikatúre senátov ústavného súdu objavujú odchylné právne názory, II. senát ústavného súdu v súvislosti s prípravou rozhodnutia vo veci sp. zn. II. ÚS 463/2015 dospel k záveru, že je v záujme právnej istoty uvedené právne názory zjednotiť postupom podľa § 6 zákona o ústavnom súde aj napriek tomu, že kvantitatívne v ostatnom období dominujú rozhodnutia, v ktorých ústavný súd aj vecne preskúmava správnosť pokuty uloženej verejnému funkcionárovi podľa príslušných ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu.</p> <p>Z uvedených dôvodov II. senát ústavného súdu uznesením sp. zn. II. ÚS 463/2015 z 2. decembra konanie o návrhu navrhovateľa V. prerušil a zároveň uložil sudcovi spravodajcovi predložiť plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde v otázke týkajúcej sa právomoci ústavného súdu preskúmať v rámci konania o preskúmaní rozhodnutia vo veci verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov aj správnosť výšky pokuty uloženej dotknutému verejnému funkcionárovi.</p> <p>Vychádzajúc z textu § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde, II. senát nespochybňuje, že jeho doslovný výklad podporuje interpretáciu, ktorú uplatnili niektoré senáty ústavného súdu, podľa ktorej tieto ustanovenia umožňujú ústavnému súdu pri preskúvaní napadnutých rozhodnutí len preskúmať, či</p>

	<p>konanie verejného funkcionára bolo v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu, no možno z nich vyvodit' nedostatok právomoci ústavného súdu preskúmať v tomto konaní aj správnosť výšky pokuty uloženej dotknutému verejnému funkcionárovi. Tento výklad ale nezohľadňuje text príslušných ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a ani princípy a zásady, ktoré ústavný súd štandardne uplatňuje vo svojej rozhodovacej činnosti. Za týchto okolností II. senát ústavného súdu zastáva názor, že v posudzovanej veci je namieste uplatniť extenzívny výklad § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde, a to taký, ktorý umožňuje ústavnému súdu v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmať aj správnosť výšky pokuty uloženej dotknutému verejnému funkcionárovi v napadnutom rozhodnutí. Za podstatné pri riešení toho interpretačného problému II. senát ústavného súdu považuje predovšetkým to, že právny názor o potrebe extenzívneho výkladu § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde korešponduje dikcii použitej v ústavnom zákone o ochrane verejného záujmu „môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia...“ (pozri čl. 10 ods. 2, 3 a 4 ústavného zákona). Z citovaného textu obsiahnutého v právnom predpise vyššieho stupňa právnej sily (ústavný zákon), než je zákon o ústavnom súde, totiž nevyplýva, že by sa návrh na preskúmanie rozhodnutia mal obmedziť len na preskúmanie toho, či sa dotknutý verejný funkcionár dopustil konania, ktoré „je v rozpore s ústavným zákonom...“ (§ 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde). Z uvedených dôvodov II. senát ústavného súdu považuje za potrebné v súvislosti s rozsahom jeho právomoci preskúmať rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov vychádzať v ďalšej rozhodovacej činnosti z právnych názorov vyslovených v rozhodnutiach uvedených v časti II.2 tohto uznesenia. Tento prístup možno koncentrovane vyjadriť touto právnou vetou:</p> <p>„Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi.“</p> <p>Plénum ústavného súdu po preskúmaní právnych názorov vyslovených v rozhodnutiach uvedených v časti II tohto uznesenia dospelo k týmto záverom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - k otázke predloženej II. senátom ústavného súdu reálne existujú v doterajšej judikatúre odchylné právne názory, a preto ich treba zjednotiť postupom podľa § 6 zákona o ústavnom súde, - v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je potrebné uplatniť extenzívny výklad § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktorý možno v tomto prípade označiť za ústavne konformný, a to predovšetkým s ohľadom na text čl. 10 ods. 2, 3 a 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. <p>Plénum ústavného súdu návrh stanoviska na zjednotenie odchylných právnych názorov predložený II. senátom ústavného súdu schválilo.</p> <p>Senáty ústavného súdu budú v zmysle § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané týmto uznesením ústavného súdu.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: III. ÚS 25/07, III. ÚS 24/07, II. ÚS 77/07, I. ÚS 72/08, II. ÚS 188/2010, II. ÚS 153/07, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, I. ÚS 91/07, III. ÚS 172/08, IV. ÚS 115/08, III. ÚS 84/08, III. ÚS 259/08, IV. ÚS 613/2013, III. ÚS 53/2015</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>verejný činiteľ verejný záujem, spoločenský záujem pokuta verejná funkcia</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky.

republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.